Ч. 93 (14.342). Львів, середа 29. квітня 1936. Poczt'owa opłata opłacona ryczałtem Рік LVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41.
„ Друкарні: 229-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Після крівавих подій у Львові.

125 ЛЬВОВЯН ДО БЕРЕЗИ.

Агенція „Всхуд" повідомляє, що дня 23. ц.м. вислано зі Львова до Берези Картуської новий транспорт комуністів числом 65 осіб. Загалом вислано зі Львова до Берези 99 жидів, 15 поляків та 11 українців

ЧИСЛО РАНЕНИХ.

Устійнено вже остаточно число ранених під час останніх заворушень. На лікуванні по шпиталях є ще: в суспільній обезпечальні 18 осіб, у головному шпиталі 13, в хірургічній клиніці 13, у жидівському шпиталі 6.

У СПРАВІ ЗМІНИ ЗНИЩЕНИХ ВИВІСОК.

Президія м. Львова звільнила від адміністраційної оплати письменні подання фірм, що потерпіли при останніх заворушеннях і хотять направити свої вивіски. Частинно ушкоджені вивіски можна привести до попереднього стану без порозуміння з міською управою. При виконанні ревізії нових вивісок і написів обовязує оповіщення магістрату і слід предложити шкіци, які є вільні від оплати. Уряд будівельного нагляду звільнить від оплати за внесене подання тільки після ствердження факту, що зміна вивіски або напису стоїть у звязку з останніми подіями.

АКЦІЯ СОЮЗУ ОБОРОНИ ПРАВ ЛЮДИНИ.

Міністер внутрішніх справ Рачкевич приняв 27. ц. м. на послуханні головний виділ Союзу оборони прав людини з проф. Шимановським, проф. Чарновським і б. посолкою Космовською. Делегація передала міністрові два меморіяли. Один торкається львівських подій і звязаних з ними арештувань, другий вислання до Берези Картуської деяких львовян, за якими інтервеніює Союз.

ДОСЛІДЖУЮТЬ ПОЛІЦІЙНУ АКЦІЮ.

Головна команда поліції у Варшаві вислала до Львова двох інспекторів Наглера і Войтовича, щоби прослідили поліційну акцію підчас крівавих четвергових подій. Рапорт з висновками буде предложений центральній поліційній владі.

МІСЬКА РАДА І ЧЕТВЕРГОВІ ПОДІЇ.

На вівторок вечір 28. ц. м. заповіджено спеціяльне засідання міської ради у Львові у звязку з четверговими подіями. Представники поодиноких угрупувань старалися заздалегідь устійнити зміст спільної резолюції. Тому що до такого узгіднення резолюції не дійшло, кожний клюб виголосить окрему заяву.

„ҐМІНД"

це було підчас війни слово, яке прокидало в серцях наших земляків тривожні зворушення. Хто хоче знати, що воно значить нехай прочитає книжку

д-ра Василя Маковського

під наг.

„ҐМІНД"

Книжка має 304 сторінок друку і двобарвну окладинку та коштує тільки 2 зол., з почтовою пересилкою 2.50 зол.

Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10.

Висл͏ід французьких виборів.

ПАРИЖ, 28. 4. ПАТ. Міністерство внутр. справ оголосило вислід виборів з 616 округ (нема ще вислідок з округ Аячіо та Сарфене). У 183-х округах вибрали послів вчора, у 433-ох виберуть на другу неділю. Комуністи здобули 6 мандатів, соціялісти 21, соц.-республиканці 4, соц. незалежні 1, радикали соц. 23, радикали незал. 11, республиканці лівиці 33, людові демократи 12, республ. демократи 40, консерватисти 4. Приділ 18-ох мандатів ще невідомий. У 183-ох округах партії задержали дотеперішній стан посідання, у 28-ох зайшли зміни

Перемога лівиці в еспанських виборах

МАДРИД, 28. 4. ПАТ. Міністерство внутр. справ повідомляє, що у вчорашніх виборах компромісаріосів (президентських електорів) людовий фронт здобув 263 мандатів, інші партії — 54.

Абісинці відкинули італійський наступ.

АДИС АБЕБА, 28. 4. ПАТ. Офіційний комунікат повідомляє: Абісинці відкинули італ. офензиву на південному фронті з великими втратами. 24 ц. м. італійці приступили до нових атаків на Сассабанег з більшими силами, але абісинці відкинули їх від цього міста після 3-дневних боїв. 26. ц. м. абісинці зістрілили 5 італ. літаків і знищили 2 танки.

ІТАЛІЙСЬКІ ҐИДРОПЛЯНИ НА ОЗЕРІ ТАНА.

РИМ, 28. 4. ПАТ. Два італ. гидропляни вилетіли вчора рано з Массави і перелетівши 540 км. над високими горами — осіли на озері Тана; пополудні вернулися до Массави.

КУЛІ ДУМ-ДУМ.

РИМ, 28. 4. ПАТ. Стефані повідомляє: Депеша маршала Бадоліо повідомляє, що до сьогодні доставили до італійської інтендантури 2000 набоїв дум-дум. Частина з них походить з англійських фабрик, частина з невідомих. Віцегубернатор Сомалі, де Рубеїс подає, що зпоміж 160 ранених в останніх боях, що їх привезли до Могадішіо, 120 має рани від вибухових куль.

Анґлія не зверне німецьких кольоній.

ЛЬОНДОН, 28. 4. Райтер. Прем. Болдуін заявив перед палатою громад, як повстали кольоніяльні мандати і як можна їх відступити іншій державі. „Ані в пакті ані в договорах — заявив премієр — не передбачують можливости передачі кольон. мандати іншій державі. До цього потрібна згода давнього і нового мандатаря та одноголосне рішення Ради Ліґи Націй — довгої і складної процедури. Уряд В. Британії не розглядав ані не розглядає можливости віддати якогось з кольон. мандатів іншій державі, на всякий випадок не зобовяжеться до цього, заки палата громад не передискутує даної справи

Болгарія виповість договір в Нейлі?

ПАРИЖ, 28. 4. ПАТ. „Парі Суар" повідомляє на основі інформацій з Білгороду, що в найближчому часі Болгарія правдоподібно виповість військові клявзулі договору в Нейлі-сір-Сен. Над цим радила вчора болгарська коронна рада під проводом короля Бориса при участі премієра й міністрів. Згаданий часопис припускає, що це виповідження наступить уже 6-го травня в день військового болгарського свята св. Юрія.

СОФІЯ. 28. 4. ПАТ. Болгарська Телеґр. Аґенція заперечує чутки, буцім то Болгарія думає самовільно увільнитися від міжнародних зобовязань. Коронна рада занималася внутрішніми справами.

Гострий курс австрійського уряду.

ВІДЕНЬ, 28. 4. ПАТ. Уряд заборонив на рік продавати і кольпортувати всі німецькі та райхські часописи.

АРЕШТУЮТЬ СТУДЕНТІВ.

БЕРЛІН, 28. 4. Німецьке Інформаційне Бюро. Віденська поліція перевела великі арештування між студентами тамошніх високих шкіл під закидом приналежности до нелеґальної організації „Шулькампф"

Лекція історії.

З приводу ювилею львівської Ставропігії.

Львів, 28. квітня.

Львівська Ставропігія святкувала на днях свій ювилей з приводу 350-ліття свого існування. Відбулася архиєрейська Служба Божа та святочний концерт, на якому крім нечисленного ґурту москвофільських могіканів були ще присутні: латинський архиепископ Твардовський, численні представники урядових і міських кол (включно з директором Скарбової Палати і двома директорами Міської Каси Ощадности!) та з українського громадянства 3 духовники (з них один, парох Успенської церкви, чільний громадянин) і буквально два світські громадяни, як привaтні особи.

В українському громадянстві ювилей славетнього колись Брацтва проминув безслідно. Не був він гомінким життерадісним національно-церковним святом, лише відбувся серед жахливої пустоти, в атмосфері мертвеччини. Не дивниця: львівська Ставропігія виродилася, стала мертвою установою, і хоч ще живе, то проте без давньої душі. У гарному письменстві можна знайти ось яку анальогію до теперішньої Ставропігії: Буває так, що не вспіє своєчасно вмерти людина; загинуть у ній всі кращі колишні духові прикмети, але тіло далі животіє і навіть сильніше тоді виступають у такої людини фізіольоґічно-матеріяльні прикмети. Почування осоружности всуміш із жалем розбуджує така людина навіть у свому найближчому оточенні. Це саме сталось і з львівською Ставропігією. Вийняли з неї живу душу.

Колись, у минулому, греміло львівське Брацтво, було повне енергії та життя. Боронило воно головно своєї тоді православної церкви. А в тих часах оборона віри була рівночасно й обороною національности. В XVI. столітті переживала православна церква на наших землях тривожні дні. Внутрішній її стан живцем нагадував стан теперішньої православної митрополії у Польщі; епископат зправила обсаджували негідними людьми, духовенство було безправне й матеріяльно зубожіле. Лишались одні вірні і — як відомо — вони одні виступили в обороні своєї віри, хоч згодом внутрішній розстрій церкви та безупинний натиск на неї зовні багатьом їм „в огиду прийшли". А натиск іззовні справді був сильний. Тодішні польські урядові чинники задумали були використати церковну орґанізацію своїх непольських громадян для цілей денаціоналізаційної політики. Самі польсько-католицькі історики признають, що унія з Римом була подумана, як могутній засіб тієї політики. Бож часто буває, що до найсвятіших річей люди домішують свої земські, національно-політичні інтереси.

Минули віки. І нині ми є свідками чуда історії, зараз, що самі його не помічаємо, бо так уже до нього привикли. Але колиб встали нині із могил наші предки, що в 1586 і 1588 р.

гостили у Львові антіохійського патріярха Иоахима й константинопільського Єремію, від яких дістали права Ставропігії для свого Братства, то вони оніміли б від зміни, що прийшла впродовж віків. Унія, тодішній засіб денаціоналізації українського народу у Польщі, стала нині найсильнішим його національним заборолом. Тепер стільки труднощів має праця греко-католицької Церкви на північно-західних українських землях, що просто неймовірним видається історичний факт, що колись Унія була форсована — проти українців. Навпаки, львівська Ставропігія, що 350 літ тому найактивніше виступала в обороні релігійного й національного „я" українського населення Галичини, з наскрізь позитивного колись чинника перетворилась у цілковито негативний. Москвофіли, що опанували Ставропігію, ведуть тепер серед українського населення Галичини розкладову роботу віковічного ворога українців — Москви. Дурманять, баламутять вони людей нісенітницями про національну нашу єдність із москалями та пропагують те, чого не визнає ані сама російська наука, ані російська політична думка, за винятком одних чорносотенців. У парі з тим іде гравітація теперішніх москвофілів, греко-католиків по вірі, до нинішнього варшавсько-московського православія. Пише у виленськім „Русскім Слові" один з москвофільських дописувачів з нагоди ювилею Ставропігії, що братчики Ставропігії радше ходять до російсько-православної церкви при вул. Францішканській, ніж до своєї славетньої Успенської. Так ото бігуново перемінились на галицькому терені ролі унії і львівської Ставропігії. Може найбільш наглядним знаком тієї переміни була присутність на ювилейному концерті нинішньої Ставропігії латинського архиепископа Твардовського. Чи можна уявити собі епископа Петра Скаргу на урочистому акті, коли православний антіохійський патріярх Йоахим надавав львівському Братству грамоту про ставропігіяльні права?!

Слід із притиском підчеркнути цей парадокс історії, бо свідчить він про невміручу, чудодійну силу нації. З розвитком історії унія, що вкорінилась у народньому ґрунті, зрослась із національною стихією, бо чейже справжнє релігійне почуття нерозривно звязане з національним: це наче б дві постаті в одній істоті. І тому унія перетворилась зі засобу денаціоналізації у заборолo національности. А львівська Ставропігія в міру того, як ішов її розрив із національною стихією, ниділа та вироджувалась. Дивно, що тієї невміручости та чудодійности національної стихії не хоче розуміти ще й нині так багато чинників, що впливають на наше життя. У першу чергу наші нещасні москвофіли, що заблудили серед трьох сосон. Далі ті українські ультра-католики, що лепечуть про якийсь поганський націоналізм у нашому громадянстві. А з чужинців та російсько-варшавська спілка, що в теперішній православній церкві, яка складається у величезній більшості з українців, веде протиукраїнську політику. Нарешті ті урядові, півурядові та громадянські польські чинники, що й на інших ділянках життя не заперестали своєї історичної політики супроти українців і тому дальше так дбайливо підтримують штучний вогник життя у галицькому москвофільстві.

Всі ті чинники повинні би вдуматись у лекцію історії, що її дає ювилей львівської Ставропігії.

X.

Короткозорість букарештенських „Курієрків".

(Від власного кореспондента)

Букарешт, 23. квітня 1936.

Румунська столична преса тривожиться постійно примарою „рутенського ірредентизму". Дотепер звичайно „відкривали" ліві щоденники, як „Адеверул" (Правда) та Діміняца" (Ранок), що „Розенберг реорганізує тут (!) українську білу еміграцію, щоби приспішити відлучення полудневої Росії (!) від Сов. Союзу". Але ці „сензації" занадто скроєні на совітський зразок, щоб могли вплинути на румунську опінію.

Інакше виглядає справа з „рутенськими страхами" в більших, національних щоденниках. „Універсул" уже вславився десятилітнім доносицтвом проти останніх ще українських православних священників та учителів. Поважніший від нього „Курентул" (Течія) ощаджує свою ненависть до „українського мікроба" і виладовує її тільки з нагоди ріжних подій (листопадові дні на Буковині, приїзд п. Макогона до Чернівців і т. ін.). Навіть „Порунка Времій" (Приказ Часу), орган крайньої правиці, розвязаної „Залізної ґвардії", тепер вже леґальної партії „Все для Батьківщини", забуває про своїх румунських масонів та ревних совітофілів і бє на тривогу проти „рутенської небезпеки".

Ось один „леґіонар" зажурився в „Пор. Времій" (ч. 374), що прилучені провінції відчужились від центра і при цій нагоді згадує про „докучливих рутенів" так:

„Коли перед війною на Буковині говорили більше по німецьки (?), то тепер говорять там переважно по рутенськи (!). Рутени приказують на Буковині всім урядам, бо чого колись не здійснила злобна небіжка Австрія, спеціялістка від винародовлювання румунів, то це здійснює тепер румунський політиканізм, що затоплює місцевих румунів у затроєних водах рутенізму".

Ця фраза є зразком румунської націоналістичної фразеольоґії.

Молодеча фантазія цього паперового лицаря подає і таку байку:

„Всі уряди на Буковині переповнені рутенами. В р. 1919, коли ми прибули з військом на Буковину, не стрінули там такої неможливої атмосфери, яка там тепер".

Не віримо, що так колись було тому, що й сам наш опікун не знає точної історичної дати, коли румунське військо заняло Буковину.

Одаче він не знає не лише минувшини, але також і теперішности, бо безсоромно запевняє далі ось що:

„На північній Буковині аж кишить від великого числа рутенських учителів, що поширюють гасло прилучення цієї провінції до Києва. Це гасло, яке кинув колишній сенатор д-р Залозецький, що навіть відважився заявити, що справа приналежности північної Буковини включно з Чернівцями буде вирішена тільки між Києвом і Букарештом".

„Подібне діється і в Семигороді. Там мадярська партія таксамо, як українська на Буковині, вічно жалується на кривди, що їх нібито терплять ці меншини. А тимчасом у згаданих провінціях панують ворожі нам учителі та священники"...

Як бачимо, нагінку проти українців ведуть не лише „демократичні" семіто-совітофільські пресові органи, але також „зелені фашисти". Нас так дуже не дивує вороже відношення до українців „миролюбної преси", фінансованої Комінтерном, як радше короткозорість преси „зелених фашистів". Бо хто знає правдиву дійсність, швидкий зріст комунізму в усій Румунії та порівняє це з тим істеричним страхом перед уявленим „ірредентизмом" українців, той бачить, які короткозорі наші „опікуни"

О-ко.

РУМУНІЯ І ДАРДАНЕЛІ.

БУКАРЕШТ, 28. 4. ПАТ. Ген. секретар турецького міністерства закорд. справ приїхав тут, щоб дістати згоду рум. уряду на ремілітаризацію Дарданелів. Як кажуть, його місія пощастила.

ПОЛОЖЕННЯ В ПАЛЕСТИНІ.

ЄРУСАЛИМ, 28. 4. ПАТ. Положення в Палестині дальше неспокійне. Жидівські склепи в Єрусалимі отворені, врештою страйк триває; купці домагаються мораторії. Тель-Авів відрізаний від Яффи, авта кружляють зрідка по провінції, бо бояться нападу арабських аґітаторів. Прогульку італійських паломників обкидали камінням.

о. О. ПРИСТАЙ. 9)

В АМЕРИКАНСЬКОМУ ВАВИЛОНІ.

По пятьох годинах їзди підвівся мій новий товариш подорожі і махнув на мене рукою. Я встав і пішов за ним непевним кроком. Ми були в Шенандо. Була це вже 10-а година вночі. Чуже місто, ніч і незнайомий проводатор! Мені було трохи боязно. Бо цей панок міг також бути звичайний американський бандит, що їх тут чимало. Перед кондуктором обіцяв, що заопікується чужинцем, щоб десь у темній вулиці махнути мене по голові і взяти в мене тих кілька бідних долярів, що ще збереглися у моїй кишені. Він піде собі світами, а я перенесуся на лоно Авраама і буде кінець моїй душпастирській місії в Америці.

Поза залізничим двірцем було темно, як на глухому заулку в галицькому містечку. У віддалі приблизно чвертькільометра видно було горіючі лямпи. Але вони не дуже підбадьорували мене. Бо докіль дійти до них, могло вже бути по всьому... Тому я, йдучи під гору до міста, залишався позаду і взагалі тримався оподалік мого проводатора. Він цілу дорогу говорив щось до мене. Очевидно, випитувався, хто це ті люди, що до них їду. Майнери, шторники чи якісь бізнесмени?[1]) Але я нічого не розумів з його балачки і сам навіть не починав говорити до нього, бо знав, що даремні були б мої зусилля. По дорозі він повернув до якоїсь крамниці і посидів собі там хвилин пятнацять, що мені видавалися цілою годиною.

Ми були вже в середині міста, однак іще не розлучилися. Сумлінний мій проводатор, американський італієць, хотів завести мене на адресу аж на місце. Нараз упало мені на думку, що я всеж зможу йому зясувати, до кого я приїхав сюди. Штовхнувши його в лікоть, щоб звернути йому увагу на себе, я зложив три пальці моєї правої руки і перехрестився. З моїх слів не міг він нічого второпати, але зі знаку святого хреста зрозумів, що йду до священника. Потвердив це своїм „All right!"[2]) і радий, що бодай щось довідався від мене, завів мене аж до самого порога резиденції о. Левицького.

Також цим разом оправдав себе знак святого хреста, що ним звичайно наші неписьменні селяни послуговуються, кладучи його на ріжних урядових документах, замісць підпису. А в Америці поміг він мені, коли словами годі було порозумітися. Бо перехрестившись, я був зовсім легко зясував чужинцеві справу.

5. ЧИСТИЛИЩЕ В СЕНТ КЛЄР.

Труднощі, невдачі й божі допусти, що їх зустрічається на дорозі життя, це безумовно благословення Бога.

Мазевс.

Панство Левицькі прийняли мене дуже гостинно. Довго сиділи ми на розмові. Вони вже перед кількома роками покинули Рідний Край і хотіли майже одним духом довідатися дуже багато речей, що про них я, свіжо приїзжий, міг би їм розповісти. Однак я просто не був всилі заспокоїти їх цікавість. Далека подорож, морська недуга і зміна повітря, води, харчу та взагалі життєвих умовин, це все страшно виснажило мене. Тому гостинні п. Левицькі порадили, щоб я не спішився на мою посаду. Цеж і так маленька парохійка, де нема багато роботи, хіба в неділю відправити Службу Божу й вечірню. Решта часу буду там нудитися. Отже радше нехай іще трохи залишуся в них, щоб відпочати. А при тім зможу дещо більше оповісти їм цікавого зі Старого Краю. Я згодився на цю пропозицію, тимбільше, що в Америці вже від самого початку почувався дуже несвій.

В суботу поїхав я у супроводі о. Левицького до Сент Клєр[1]), де він увів мене в урядування. В першу чергу представив мене моїм майбутнім т. зв. кураторам, себто церковному комітетові. Вже цей вступний акт вказував, що тут панують зовсім інші відносини в церковному житті, як у Галичині. Отець Левицький вернувся додому, бо в Америці мав священник звичайно в суботу найбільше до діла з парохіянами. А я сам опинився з моїми кураторами. Познайомлювався з ними, з місцевою церквою св. Миколая і взагалі зі життям своєї парохії в Сент Клєр.

(Далі буде.)

— — — — — — — — — —

[1]) Miner = гірник; storekeeper = крамар; businessman = підприємець.

[2]) „Ол райт" — „Добре!" або „гаразд!"

[1]) Сент Клер лежить у стейті Пенсильванія

Українська проблема у двох польських публікаціях.

(Як представляють історію галицьких українців Ф. Подлеський і Л. Васілевський.)

(Докінчення).

У звязку із згадкою про берестейський мир Подлеський пише, що „з легким серцем цісар Карло продавав Польщу своїм українським уподобленцям", бо віддавав „їм не тільки холмську землю як частину майбутньої української республики", але також віддавав „русинам Східну Галичину". Коли ми вже при холмській справі у берестейському договорі, то згадаємо ще й твердження визначного польського публіциста й політика, який знанням українських справ, політичним досвідом і письменницькою культурою стоїть де-де вище від такого п. Подлеського та подібних йому графоманів. Леон Васілевський у виданій варшавським „Українським Науковим Інститутом" публікації: „Kwestja ukraińska jako zagadnienie międzynarodowe" (Варшава 1934, 8°, 146 ст.) також уважає за безсумнівний факт, що „визначена в Берестї західна гранична лінія України загортала далеко більше число польського населення, ніж навіть створена царською Росією холмська губернія". До речі, визначена в берестейському договорі в загальних рисах границя по лінії: Терногород — Білгорай — Щебрешин — Красностав — Пугачів — Радин — Межиріччя — Сарнаки — Мельник вирівнювала західну границю кол. холмської губернії більше на українську некористь, ніж польську. До того представники Центральної Ради й австро-угорського уряду підписали 4. березня 1918 р. доповняючу інтерпретуючу заяву до мирового договору, на підставі якої державну приналежність Холмщини мала вирішити мішана комісія на основі етнографічного принципу та бажання людности. Ця мішана комісія мала складатися з представників держав, що заключили договір, та поляків і мовна визначити українсько-польську границю дещо на схід від вище наведеної лінії. Але опісля австро-угорський уряд, фаворитуючи поляків, всупереч берестейському договорові зволікав із скликанням цієї мішаної комісії, старався цілу Холмщину передати Польщі та вимогти на українському гетьманському уряді зречення з Холмщини.

На рахунок лихої коректи публікації Подлеського можна зазначити такі помилки як „Лавринський" замісць Лаврівський (Юліян), „Коркак" замісць Коссак (Гриць); знову на рахунок непоінформованости автора те, що Дмитро Дорошенко при кінці травня 1918 р. був у Львові; при своїй непоінформованости запускається Подлеський в такі міркування, що — мовляв — Дорошенко домагався від львівських українців призначити йому відповідних помічників для обсади урядових становищ в українській державі, але львівські українські політики відповіли йому, що „własnych placówek (?) nie mają kim obsadzić" (!!?). До речі Д. Дорошенко був у Львові з кінцем квітня 1918 р., саме напередодні гетьманського перевороту, а виїхав зі Львова на звістку про переворот Скоропадського.

Врешті згадаю одну, таку саму помилку в обох публікаціях (Васілевського і Подлеського), що цікавитиме галицьких москвофілів, а головно „Общество ім. М. Качковського": оба польські автори вибрали відомого москвофільського лідера Володимира Дудикевича головою цього товариства.

Тому, що Подлеський кінчить свій нарис на початках листопада 1918 р., не можемо покищо довідатися від нього його думок про українську державу в Галичині. Але про польські думки на цю тему можна довідатися із згаданої публікації Л. Васілевського. Хоча та публікація має поважний історичний матеріял і відзначається назагал обєктивністю та підкреслює позитивний підхід автора до української проблеми в її широкому масштабі, то проте надто поквапно обвинувачує виключно українців за те, що не дійшло до заключення українсько-польського мира в часі боїв під Львовом. Від Васілевського довідуємося, що українці використовували хвилеве перемиря для підготови нової мілітарної акції, а поляки ні; всюди автор намагається випровдати поведінку поляків в українській справі. Врешті пише про „двозначне становище" „галицьких січових стрільців" в українсько-денікінській війні, про їх перехід до Денікіна, а промовчує заслуги Української Галицької Армії в боротьбі з большевиками й денікінцями на Наддніпрянщині в 1919 р. Видно, що Леон Васілевський в історії польсько-української та українсько-російської війни орієнтується слабше, не знаючи галицьких та наддніпрянських, безумовно авторитетних мемуаристів і істориків, як напр. ґен. М. Капустянського „Похід українських армій на Київ—Одесу в 1919 р.".

Так викривлена історія українських національних змагань у польських публікаціях, яких заголовки притягають без сумніву тих поляків, що цікавляться українським питанням, не приносить полякам ніякої позитивної користи. Через те не диво, що польські політики мають хаотичні погляди на українське питання та уявляють собі, що українці задовольняться державою над Дніпром з центром на Запоріжжі, бо Київ уже — на їхню думку — мав би бути на периферіях цієї держави; а Галичина, Волинь, Холмщина, Підляшшя й Полісся малиб бути позбавлені участи в українському державному будівництві. Такий погляд має своє джерело в польському незнанні історичної ролі галичан у всеукраїнських національних змаганнях.

Д-р Микола Андрусяк.

ЗАМІТКА: в „Д." ч. 92 надруковано „злобну" має бути „злобу".

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Загальні Збори кооперативи „Рідна Школа".

Загальні Збори кооперативи „Рідна Школа" у Львові відбулися 25. квітня ц. р. в домівці Рідної Школи. Збори отворив голова Надзірної Ради дир. *Д. Коренець*, ствердивши, що Заг. Збори оголошені своєчасно і можуть вирішувати правосильно. Протокол з попередніх Заг. Зборів принято без змін.

Члени Управи *(Іван Герасимович і Володимир Терновецький)* здали звіт з діяльности і замкнення рахунків за час від 1. липня 1934. р. до 31. грудня 1935. р. — з огляду на зміну адміністраційного року. (Досі адм. рік тривав від 1. VI. попереднього року до 31. VII. чергового року, а тепер від 1. I. до 31. XII. того самого року.)

Кооператива веде два відділи: видавничий і торговельний. Видавничий відділ видає пятий рік журнал „Рідна Школа", торговельний веде четвертий рік гуртівню шкільного і канцелярійного приладдя. Книговодство обох відділів ведеться окремо й опісля при зіставленні всіх рахунків лучиться.

Уділів мала коопер. „Рідна Школа" в діловому році 2.580.25 зол., на запасному фонді було 6.258.21 зол.

Чинний стан видавництва 19.911.31 зол., пасивний стан 19.898.80 зол., отже білянсова надвишка в тому відділі є 12.51 зол.

Обороти в торговельному відділі були такі: закуплено товарів за 144.985.09 зол. і продано за 164.688.06 зол. Білянс торговельного відділу: в чинному стані 12.595.21 зол., в довжному 12.254.53, отже чистий зиск у тому відділі 340.68 зол.

Таким чином чистого зиску в обох відділах було 353.19 зол., з того Заг. Збори призначили 53.19 зол. на запасний фонд і 300 зол. для Головної Управи Рідної Школи У. П. Т. на удержання шкіл.

До того слід замітити, що журнал „Рідна Школа" містив і містить безплатно виказ жертв, звідомлення з діяльности цілого Товариства і поодиноких кружків Р. Ш., обіжники, інформації та інші рідношкільні матеріяли, яких склад і друк за діловий час коштував 3.600 зол.

Від 1. квітня 1936. р. почала кооператива „Рідна Школа" видавати „Шлях Молоді" під редакцією окремої колеґії.

Після оживленої дискусії Загальні Збори одноголосно признали абсолюторію Управі і Надзірній Раді кооперативи „Рідна Школа".

З черги члени Управи реферували прелімінар буджету на 1936. рік, який апробувала Надзірна Рада. Дир. *М. Климкевич* предложив подрібно будкет видавництва на загальну квоту в приходах 11.040 зол. і в розходах на 10.044 зол. — Таким чином сподівана надвишка 996 зол. — *Дир. В. Медвецький* предложив подрібно будкет торговельного відділу: сподіваний зиск на товарах 12.000 зол., сподівані видатки 10.135 зол., сподівана надвишка 1.865 зол.

Після дискусії і вияснень Загальні Збори приняли предложений будкет у цілости без змін.

З огляду на те, що Кооперативна Рада у Варшаві визнала кооперативу „Рідна Школа" за того роду кооперативу, що не може належати до Ревізійного Союзу Українських Кооператив, зайшла необхідна конечність відповідної зміни статуту, що уможливила би кооперативі „Рідна Школа" дальше належати до РСУК. Вслід за тим Загальні Збори ухвалили відповідні зміни в §§ 4. і 5. статуту.

На місце вильосованих членів Надзірної Ради вибрано дир. *Михайла Сухого* і дир. *Константину Малицьку* та *Петра Миговича*.

На цьому закінчено Загальні Збори Кооперативи „Рідна Школа", яка стала нині вже зовсім поважною установою у нашій суспільности.

КУДИ ПОДІВСЯ НЕҐУС?

За останні два тижні европейська преса пускає усякі здогади про те, що абісинський цар царів кудись щез. Писала і про те, що його літак завсіди готовий летіти з ним у захистний куток у широкому світі.

Абісинські джерела подають, що неґус сидить в Абісинії і з причини воєнно-стратеґічних місце його побуту роблять таємним. Та відомий знавець справ Етіопії, француз Анрі де Монфрі, оповідає у „Парі-Суар" таке: У Марсилії стрінув він припадково бувшого контрольора мит неґуса, якому на імя Емануїл Джяма. Він прибув саме тоді з Джібуті. І цей митник оповів цікаві історії про щезнення неґуса. А се: дві неділі тому неґус був окружений збунтованими розбитками свого війська з племени Ґаллья. Це сталось на південь від Десіє. Одні кажуть, що тоді його ранили, інші, що там його вбили. Ті, що твердять про вбивство неґуса, говорять, що тіло неґуса забальсамували у віск (по абісинському звичаю) і його прибічники десь ці тлінні останки сховали. Смерть неґуса скривають на те, щоб у слушному моменті оголосити, що неґус скінчив самогубством. Щось так, як король Абісинії Теодор у Маґдалі.

Монфрі переконаний, що ця історія правдива. І каже, що дуже імовірне те, що неґуса спрятали таки його прибічники. Бо в отворених умовинах самогубство неґуса булоб перед світом героїчним відрухом. У кожному випадку Монфрі твердить, що в Абісинії вже від пятнацятьох днів про неґуса нічого не згадують.

М. З.

КОРПОРАТИВНИЙ УСТРІЙ НА ЛИТВІ?

РИГА, 28. 4. ПАТ. У політичних кругах Ковна сподіються, що уряд розглядає і небавом оголосить закон про народнє представництво. Парлямент складався би з представників професійних угрупувань і мав би корпоративний характер.

ГОЛЯНДСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

АМСТЕРДАМ, 28. 4. ПАТ. Виконуючи програму зброєнь, голяндський уряд вже спустив на воду один кружляк, а тепер почав будувати 2 підводні судна та кілька літаків. Докінчили будову нового летунського майдану.

Єгипетський король помер.

КАЇРО, 28. 4. ПАТ. Король **Фуад І. помер з год. 1.30. Похорон відбудеться в четвер.** Похоронять короля в мечеті Ель Рісаі, який він казав вибудувати під горою Мокатом, напроти долини Нілю та пустині Сагари.

ПИТАННЯ РЕГЕНЦІЙНОЇ РАДИ.

ЛЬОНДОН, 28. 4. ПАТ. Насілдник єгипетського престолу кн. Фарук має всього 16 років, тому до його повнолітности (на осн. конституції — 18 літ), себто до серпня 1937 року мусить заступати регенційна рада. Король уложив список членів майбутньої рег. ради і його переховують в запечатаній коверті, яку після смерти короля мають розпечатати перед парляментом, а цей заапробує склад рег. ради запропонований королем або вибере іншу. Тепер парлямент розвязаний; новий виберуть 2. травня, а збереться він у червні. З огляду на те уряд має дві можливості: або виконати затвердження рег. ради в заступстві парляменту, або до часу аж цей останній збереться заступати короля; друга можливість більше правдоподібна. Можливо, що дату виборів пересунуть.

КАЇРО, 28. 4. ПАТ. Говорять, що в склад рег. ради увійде єгип. посол в Парижі Факрі паша (зять короля Фуада), премієр Нессім паша та ще одна особа.

НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА ВИЇЗДИТЬ ДОМІВ.

ЛЬОНДОН, 28. 4. ПАТ. Єгип. посольство повідомляє, що кн. Фарук виїздить завтра до Єгипту.

Апеляційна розправа за вбивство мін. Перацького.

Подробиці першого дня розправи.

Як наші читачі вже знають, у понеділок почалася в апеляційному суді у Варшаві апеляційна розправа за вбивство мін. Перацького проти 12-ох підсудних.

ПРИВИТАННЯ ПІДСУДНИХ.

В год. 10.15 передполуднем ввели на салю підсудних. Перша ввійшла **Катруся Зарицька**, засуджена на 8 років вязниці, за нею **Яків Чорній**, засуджений на 7 років вязниці, **Мигаль** і **Малюца** по 12 років. Усі вони засіли на лаві в останнім ряді. В черговій чвірці ввели **Дарію Гнатківську**, засуджену на 15 років вязниці, **Ярослава Рака**, засудженого на 7 років вязниці, **Евгена Качмарського** на 12 років і **Богдана Підгайного**, засудженого на кару смерти, яку на основі амнестії замінили йому на досмертну вязницю. З останньою чвіркою ввійшли на салю: **Степан Бандера, Микола Лебідь та Ярослав Карпинець**, засуджені на кару смерти, яку на основі амнестії замінили їм на досмертну вязницю і **Микола Климишин**, засуджений на досмертну вязницю.

Всі підсудні щиро віталися зі собою і з оборонцями. Лебедь обмінявся щирими словами з своєю нареченою. На лицях підсудних відбився уже побут у вязниці. Постійно усміхнена Гнатківська убрана — як звичайно — елегантно і зі смаком. Має на собі ясно синій светер і спідничку цього самого кольору. Сімом підсудним, які відсиджують кару у святохрестській вязниці, обстригли волосся так, що вони не мають уже буйних чуприн. Лише один Малюца сидів на лаві самітно і до нього ніхто з підсудних не промовив ні словечка від часу, як він „розбалакався“ на розправі в окружнім суді та склав „ревеляційні“ зізнання. Довкола лави підсудних сидять поліцаї під проводом надкомісаря Тарвіда.

10 ПІДСУДНИХ ВІДМОВЛЯЮТЬ ЗІЗНАВАТИ ПО ПОЛЬСЬКИ.

Розправа почалася в год. 10.30. Після полагодження вступних формальностей референт суддя **Крамер** обговорив мотиви присуду окружного суду. Опісля зреферував апеляційні скарги Мигаля і Малюци, які вони внесли особисто, та скарги оборонців: **д-ра Льва Ганкевича, д-ра О. Павенцького, д-ра В. Горбового і м-ра Ст. Шлапака**, які вони внески в імені 10-ох інших підсудних. Вкінці суддя Крамер відчитав ще зізнання свідків: **Михайла Куспіся і Долинського.**

Підсудні не складали додаткових вияснень тому, що трибунал відкинув внески оборонців у справі дозволу підсудним зізнавати по українськи.

ВИЯСНЕННЯ ПІДС. МИГАЛЯ І МАЛЮЦИ.

Лише підс. Мигаль і підс. Малюца склали коротенькі вияснення по польськи. Підс. Мигаль заявив, що піддержує свою апеляційну скаргу і не має нічого більше додати до того, що вже сказав в окружному суді. Підс. Малюца теж піддержав свою апеляційну скаргу. Крім того вияснював свої зізнання, які склав у слідстві і на розправі.

Вияснення підс. Малюци відтяжували 4-ох підсудних: **Гнатківську, Зарицьку, Лебедя і Чорнія.**

Підсудний заявляє, що до здогадної участи підсудного Лебедя в нападі на Городок, то це його особисте враження, яке не спирається на ніяких конкретних даних. Також тільки його особистим враженням є те, що Лебідь був нібито зверхником Мацейка.

Підсудному нічого не відомо про те, будьто би **Гнатківська** належала до ОУН. Її знав, як наречену Лебедя.

Не відомо теж нічого підсудному про участь **Зарицької в ОУН, яку знав від малої дівчини. Від Мигаля знає, що ОУН при виконуванні своїх поодиноких завдань послуговувалась теж нечленами.** Рішуче запевняє і просить, щоб йому вірили в цій справі, що Зарицькій не говорив ніколи, ким є Мацейко, зокрема, що він є вбивником мін. Перацького. Про це була балачка тільки між підсудним і Барановським та Чеменринською.

ЗАЛОМАННЯ У СЛІДСТВІ.

Я був добрим конспіратором — каже Малюца — на волі, але не був добрим конспіратором підчас слідства. Тоді я був у психозі і не здавав собі справи з того, що я зробив — заявив підсудний.

Щодо непорозуміння Малюци з Мигалем підсудний вияснює, що Мигаль виступав проти атентату на дир. Бабія і за це потягнули його організаційно до відповідальности, але про якийсь атентат на Мигаля членами ОУН — довідався підсудний Малюца від самого Мигаля щойно у слідстві. Мигаль не був організатором атентату — на дир. Бабія. З Чорнієм стрінувся підсудний лише один раз. Невідомо йому, щоб Чорній належав до ОУН. У Чорнія був лише раз у Люблині. Врешті просить Малюца, щоб суд повірив йому, що він, висилаючи грошеві перекази до Варшави та організуючи хати, зовсім не знав про те, що все це буде вжите для організації атентату на мін. Перацького.

Після того прок. Желенський та оборонці поставили підс. Малюці низку питань.

Д-Р МЕД. ҐОЦЬКИЙ РОМАН.

Мішані подружжя та їх значіння.

Наше громадянство усяко оцінює німецький закон про заборону дружитися арійцям із жидами. Багато осіб більше або менше симпатизує з ідеєю, що на ній спирається цей закон, себто з протидіянням мішаним подружжям. Вони прихиляються до тієї ідеї з ріжних причин. Одні висловлюють думку, що з подруж між одиницями ріжних рас походять духово негармонійні діти, інші покликуються на традицію і неприхильні чуттєві реакції, що — як кажуть вони — довели до взаємної нехіті до мішаних подруж; такий „інстинкт“ не завсіди можна зовсім приборкати. Здебільша погляд про небажаність подруж між арійцями і жидами основується на відомих прикладах із оточення або на чисто товариських, передовсім релігійних мотивах. Інші знову вважають жидів за неповноцінну расу, змішання з якою заподіює шкоду вищій расі.

Під натиском сучасних обставин і з огляду на вагу загальної науки про расове питання займаюсь від якогось часу питанням людської раси із двох поглядів: раси як крови і раси як настанови. У звязку з науковими працями Л. Ф. Кляуса можна дійти до висновку, що про більшість духових прикмет, що з ними звязуємо інтелектуальну, суспільну й етичну вартість особовости, вирішує здебільша не „кров“ (спадщинні чинники), але „настанова“, себто виховання, середовище. Культурний світ що в ньому живе людина від дитячих літ, рішає найбільше про духовий зміст, який характеризує її духове буття. Суспільне середовище, що в ньому людина прийшла на світ, вирішує її долю виховання, що впливає й формує індивідуальність на ціле життя. Особисті досвіди й ідеали, що їх людина сприймає від свого середовища, співділають в якийсь спосіб у формуванні особовости: під їх впливом змінюється нераз ритм і напрям розвитку одиниці.

Розглядаючи з наукового погляду питання мішаних подруж, треба відокремити подружжя з особою нижчої (примітивної) раси від подружжя, що про нього цього сказати не можна.

Щодо першої відміни мішаних подруж, то вчені покликуються на висліди славних дослідів Е. Фішера над Реготбастардами (мішанцями). Це окремо живуча, мішана порода людей у полудневій Африці, що повстала із схрещування бурів і готентотів. Ці досліди й такі інші виказують, що мішанці стоять щодо деяких духових прикмет позаду своїх білих предків, але вище від другої, нижчої раси.

Цей вислід, що його ствердили статистично, цілковито згоджується з теоріями. Одначе не слід забувати про те, що досліді методи в психольогії відріжняють у дорослих осіб спадщинні чинники від впливів середовища, способу життя (алькоголь, недуги, матеріяльні злидні, неграмотність і т. ін.). Щодо спадщинних чинників, то здебільша не знаємо прямого походження. А все ж треба признати далеко більшу вагу дослідам над ріднею, ніж статистичним працям про дуже мішану групу людей. Вже Йогансен вказав на те, що в людности, де можливе неперевірене (неконтрольоване) змішання, докладна аналіза умовин спадщинности важка або взагалі неможлива. Крім цього не слід забувати про те, що такі схрещування виступають здебільша між людьми нижчих суспільних шарів. Тому з ґенетичних і суспільних причин саме імовірність менше цінного потомства тут більша.

Деякі зразки мішаних подруж між „вищими“ представниками дуже розбіжних рас показують, що з таких подруж можуть народитися повноцінні діти.

Можна пристати на висновок голяндського дослідника Фрете, що слід протиставитися схрещуванню рас, якщо обі раси дуже ріжні тому, що мішанець стоятиме тоді позаду свого родового пня із вищою культурною вартістю. Передовсім тому, що вища раса диктує суспільні відносини й вимоги до особи, мішанця основує дезорієнтація та свідомість своєї меншевартности. Через те — не кажучи вже про його спадщинні нахили — загальмовується розвиток одиниці до повноцінної людини.

Для Европи виникає важне питання про те, чи можна собі бажати або навіть чи можна дозволяти на подружжя між арійцями й жидами та подружжя між особами ріжних европейських рас. Щодо останнього, то можна сказати коротко: европейські раси, точніше кажучи: головні расові типи (нордійський, альпейський, динарський, середземноморський та ін.), в погляду европейського мірила рівноварні. Типольогічно можна найти між ними психічні ріжниці, але наше основне знання про них ще неповне, як це бачимо з найновішого твору Петерманна („Дас Проблєм дер Рассензеле“). Те, що автор каже про духові ріжниці расових типів, полягає не лише на психічній спадщинности, але також на враженнях про суспільні групи, що їх ознаки можна звести до чинників середовища, історичної традиції, тощо.

Европейські раси рівновартні. Не без значіння тут те, що Кречмер виказав у своїм творі „Ґеніяльні люди“, а саме, що більшість визначних людей походить із пограничних областей, де відбувається змішання рас і народів.

Між ними живе расово відмінний нарід — жиди. Їх расовий характер, що його формують спадщинні чинники, середовище, релігія й історична доля, вельми складний. Проф. Петерманн означає жидів із становища психольогічної формації, як „Цвіншпальттипус“ („тип роздвоєння“). Життєва структура цього расового типу — це роздвоєння „тіло“-„дух“, а найвища життєва вартість — це духова перемога над світом, себто спасення, або матеріяльна перемога над світом, отже панування гроша.

(Докінчення буде.)

Тому, що на розправу не приїхав обор. д-р Д. Гнатевич, який боронив підсудних: Лебедя, Гнатівську і Рака, присутні на розправі оборонці згодилися боронити згаданих підсудних.

Ол. Кусків не приїхав на розправу, хоч повинен суд. Трибунал признав, що присутність цього свідка зайва.

ВІДКИНЕНІ ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

Після того оборонці поставили низку внесків. І так обор. д-р О. Палецький поставив внесок, щоб покликати на розправу кількох свідків, щоб вилучити щодо підс. Зарицької ті справи, за які будуть судити її у Львові. Обор. мґр Ст. Шлемкевич домагався, щоб трибунал покликав кількох свідків та знавця хеміка, який міг би скласти заяву про якість вибухових матеріялів. Вкінці обор. Горбовий піддержував внески, зголошені в апеляції, а саме, щоб трибунал розглядав наново справу вбивства мін. Перацького справу приналежности до ОУН вилучив, бо за злочин державної зради підсудні повинні відповідати перед судом присяглих.

Прок. Желенський виступив проти усіх внесків оборонців, як неумотивованих. Після того в год. 4.40 пополудні розправу відложили до вівтірка 10. год. рано.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ВАРШАВА, ПАТ. У вівторок на початку розправи предсідник трибуналу оголосив постанову у справі внесків оборонців. Суд долучив до актів кілька документів, зате відкинув всі інші внески оборонців — а саме у справі покликання нових свідків, вилучення з розправи справ, за які підсудні будуть відповідати перед іншими судами, відокремлення справи вбивства від приналежности до ОУН. Вкінці суд відмовив, щоб оборонці ставили питання, які відхилив трибунал окружного суду.

ПРОМОВА ПРОК. РУДНІЦЬКОГО.

Після того прок. Рудніцький виголосив промову, в якій подав коротку характеристику діяльности ОУН. Покликуючись на 10 заповідей ОУН, прокуратор підкреслив, що члени ОУН пристосовували подвійну мораль і то не лише супроти не-українців, але також супроти осіб власного громадянства, які не належать до ОУН. Вкінці прок. Рудніцький домагався, щоб суд затвердив присуд окружного суду.

Нарада представників девізових банків.

В понеділок 27. квітня ц. р. відбулося в Банку Польськім засідання предсідників і директорів варшавських банків, на якому обговорювали розпорядки уряду у валютових справах. На конференції устійнили, що девізові обмеження причиняться до нормалізації фінансових відносин держави і в нічому не будуть нарушувати інтересів громадян.

Це засідання скликав директор департаменту в міністерстві скарбу п. Бачинський, який є предсідником девізової комісії. Головний директор Банку Польського п. Баранський з'ясував генезу декрету про девізові обмеження і заявив, що *декрет має переходовий характер і спрямований проти тезавризації та втечі від золотого*. Зате реалізація потреб господарського життя не натрапляє на ніякі перешкоди.

Дискусія, в якій забирали голос В. Фаянс, М. Шерековський та Гайльперн, виявила згідність поглядів щодо співпраці польської банковости з Банком Польським в усіх питаннях, які можуть виринути в звязку з введенням контролі над оборотом девізами.

У ДЕНЬ СВЯТА УКРАЇНСЬКОГО ЧОРНОГО МОРЯ І УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ

„29 КВІТНЯ"

вшануймо память наших славних моряків: Старшого Лейтенанта Фльоти

МИХАЙЛА ІВАНОВИЧА БІЛІНСЬКОГО,

Морського Міністра у 1919 р. і Міністра Внутр. Справ у 1920 р., який голову свою склав в бою з большевиками 17. листопада 1921 р. в Київщині під с. Малі Минки.

Контр-адмірала

МИХАЙЛА МИХАЙЛОВИЧА ОСТРОГРАДСЬКОГО,

Командуючого Українською Чорноморською Фльотою, що помер на чужині в Букарешті 30. грудня 1923 р.

Лейтенанта Фльоти

СЕРГІЯ МИКОЛОВИЧА ДРУЖИНУ,

Адютанта Гетьмана у 1918 р. і Старшину Українського Морського Генерального Штабу у 1919 р., розстріляного большевицькою чрезвичайкою 27. червня 1919 р. у Києві.

Сотника по Адміралійству

ПЕТРА ВАСИЛЬОВИЧА ВДОВИЧЕНКА-КОМАРОВСЬКОГО,

Українського В.-Морського Аташе на Версальській Конференції у 1919 р. і Адютанта Головного Отамана у 1920 р., що помер на чужині в Сосновці 12. травня 1931 р.

Штурмана Торговельної Фльоти

ХАРИТОНА ІВАНОВИЧА ТРОХИМЕНКА,

Помічника Коменданта воєн. транспорту „ч. 119" звірськи вбитого большевиками-матросами на Одеському рейді 4. січня 1918

І ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ МОРЯКІВ, ЯКІ ГОЛОВУ СВОЮ СКЛАЛИ ЗА УКРАЇНУ,

й схилімо перед ними чоло

Лейтенант Укр. Держ. Фльоти

СВЯТОСЛАВ ШРАМЧЕНКО.

Перед апеляційною розправою в Люблині за приналежність до ОУН

Дня 4. травня ц. р. в апеляційному суді в Люблині відбудеться апеляційна розправа проти підс. *Никифора* та *Юхима Кудрів* із Степаня в Костопільщині, яких рівенський окружний суд засудив м. р. по 2 роки вязниці за приналежність до ОУН. Обвинувачених боронитиме адв. *М. Вагринівський* з Рівного.

Масові арештування комуністів на Волині.

З Волині надходять вістки про масові арештування комуністів. Між ін. арештували в Горохівщині понад 30 осіб, підозрілих у приналежності до КПЗУ. Також в Луччині поліція переводить масові арешти по селах і містечках між комуністами. Між арештованими є багато жидів. Частинно арештують у звязку з першотравневим святом, частинно у звязку з ліквідацією нової комуністичної роботи на Волині.

Про український фолькльор у чужині.

(Дещо про праці п. Евгена Бачинського у швайцарській пресі).

Кожний признає, що познайомлення чужих народів з українською історією, культурою, фолькльором і взагалі з життям-буттям українського народу — має велику вагу. Одночасно це важне для піднесення духа й самопевности самих українців, щоб українці довідувалися те, що про них говорять чи пишуть у чужих мовах. Тому буде кожному цікаво, що українець-емігрант п. Евген Бачинський, співробітник „La Tribune de Geneve", „Ecclesia" та інших часописів, помістив по війні в женевських часописах і французькій мові 16 статтей про український фолькльор. Найновіша його стаття про „ягілки" та взагалі весняні пісні, хороводи й ігри українського народу появилася у 88. числі „La Tribune de Geneve" з дня 12. квітня ц. р., себто у великодному числі, як передовиця з картинами ягілок у Тернопільщині. Коли взяти під увагу, що цей щоденник має 80.000 накладу, та що стаття написана із знанням річи й популярно, то вартість такої праці п. Бачинського дуже велика.

Подаю в скороченні зміст цієї статті.

Приповідка каже, що українець умирає з піснею на устах. Коли нарід був у гаразді, то творці, свобідні одиниці зложили десятки тисяч пісень про радощі і смуток народу та завели гарні символічні звичаї. Сьогодні на Великій Україні селянин-робітник, присилуваний замкнутися в колхозах, став зажурений, побитий і похмурий. Народне мистецтво завмерло, народні пісні, як вияв радости, замовкли. А колись було інакше...

Одним з найкращих народніх звичаїв серед українців є весняні пісні та ігри. На території придніпрянської України домінують (а радше домінували!) „веснянки", на Правобережжі крім веснянок — „ягілки", знов у Галичині, на Волині і на Закарпатті — переважають ягілки.

Веснянки — це пісні веселі з темами любовними, це призов весни, гимн у честь перемоги сонця й тепла над лютою зимою і темрявою духа, символ подружжя сонця з природою. Вони мають ширший характер, а ягілки є їх одною ділянкою.

Ягілки (гаївки, гагілки) своїм змістом, ритмом, мельодіями дають образ неначе обрядового балету. Виконують їх самі дівчата, коли веснянки виводять дівчата і хлопці, — у безнастанному русі, деколи з мімікою, причому й одіння лекше: вишивана сорочка, спідниця, мало стяжок, навіть без віночків на голові. Їх суттєві складники: рух, слова і мельодія.

Опісля говорить автор докладніше про ягілки на підставі збірника гаївок Вол. Гнатюка з р. 1909, праць о. д-ра Йос. Застирця з р. 1931 та його підручника з р. 1932 „Як виводити ягілки на майдані або на сцені". На доказ, яке могутнє враження роблять ягілки на чужинця, наводить п. Бачинський слова американця у „The National World" з 5. IV. 1934. „Після полудня вивели в українському селі гагілки молоді дівчата в їхніх чарівних народніх одягах. Можна сказати, що вистава цього балету і хору на вільному воздусі дожидає свого знавця (impressario). Світ буде счудований і здивований багацтвом і красою цих оригінальних ігор".

Пісні в супроводі хороводів та ігор — ягілки — мають тільки одні українці. У сусідніх білорусинів є значно менше тих забав, де почитують весну в особі богині „Ляля". У поляків зовсім нема таких ігор, артистично вироблених, хіба рештки первісних креацій у гуралів. Може й були, але під натиском лат. духовенства у поляків обрядові пісні („собуткі") загинули. Москалі не на Великдень, але в часі великого посту виводять хоровід і „клейкають", себто витягають дуже високими голосами строфи в честь весни, представленої дівчиною „Весновка" або галкою, що приносить ключі до неба. В тих піснях говориться про змія-зиму „Кощея", який бореться із сонцем. Одначе ці пісні і хороводи дуже монотонні, мельодії їх мляві та мало гармонійні.

У всякому випадку український фолькльор Великодня й весни найбільш мистецький, найбагатший та найоригінальніший цікавими звичаями хороводами. Ті безчисленні пісні, ті тангові гри мають для пізнання тисячлітньої давнини неоцінену вартість.

Подав Д-р Ол. Бариляк.

НАСЕЛЕННЯ ЯПОНІЇ ДОХОДИТЬ ДО 70-ОХ МІЛІОНІВ.

ТОКІО, 28. 4. ПАТ. В Японії проголосили висліди загального спису населення з 1. жовтня 1935 р. Японія мала тоді 69,254.148 населення, місто Токіо 6.369.919.

ПОВСТАННЯ В ГОНДУРАСІ.

САН САЛЬВАДОР, 28. 4. ПАТ. В тутешніх еміґрантських кругах говорять, що повстанці, які увійшли до Гондурасу з території Нікараґуї у 5 місцях, здобули ряд місцевостей.

Поможіть збудувати рідну школу на Личакові!

До українського громадянства міста Львова.

Уже третій рік минає тихенько, поволи,
Як збираєм старі річи на будову школи...

Ось такий віршик уложили діти зі школи ім. кн. Льва. І це правда. Вже третій рік звертаємось із проханням до всіх українців, щоб — не гроші, але всякі неужитки складали на фонд будови нашої школи.

Всяке старе дрантя, яке валяється по стрихах і всякі неужитки, які палимо або викидаємо на смітник, зібрані в масу, найдуть збут, дадуть гроші. Багато громадян зрозуміло наш поклик. Вони не жалували труду і збирали та складали до комітету: той фляшки, той старе залізяя і куснї ріжних металів, ще інший старі газети, станіоль, почтові марки, старі шмати, зношений одяг, білля та обув, старі меблі і т. д.

За ці жертви Комітет будови школи щиро дякує жертводавцям, бо з продажі цих неужитків вплинули гроші, які започаткували фонд на велике діло — будову гідної школи на Личакові. На жаль, тих жертводавців не було так багато, як ми сподівалися. З часом стали ці неужитки чимраз менше наспливати. Не всі вірять у те, щоби з „сміття" — як кажуть — повстала школа.

І до тих зневірених ми ось звертаємось із проханням: Не жалуйте трохи часу і труду! Позбирайте все, що Вам непотрібне! Випрячте свої стрихи, пивниці й комірки і жертвуйте всі неужитки на будову школи! Дайте лиш знати до школи при вул. Крупярській ч. 15, або телефоном ч. 248—82, а на означений день і годину приїде візник забрати всі неужитки, які Вам завиджають.

Не відмовляйте в цьому ділі своєї помочи — а масовими, хоч і маленькими жертвами збудуємо на Личакові рідну Школу!

ЗА СЕКЦІЮ БУДОВИ ШКОЛИ КРУЖКА Р. Ш. ІМ. КНЯЗЯ ЛЬВА:

Д-р Маріян Панчишин, голова. *Евгенія Пашкевичева,* секретарка.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— **Вечір пісні в память бл. п. композитора Ярослава Лопатинського.** У пятницю дня 1. травня ц. р. відбудеться в малій салі Музичного Тов-а ім. Лисенка у Львові в год. 19.30 (7.30 вечором) Вечір пісні в память недавно померлого композитора Ярослава Лопатинського у виконанні елевів кляси сольоспіву Вищого Муз. Інституту ім. Лисенка. Вступ вільний. Програма 50 сот. 2025

КИТРО-МУДРО.

Хто хоче помогти Рідній Школі, нехай вимагає при закупі готівкою „провірних бльочків Р. Ш.

— **Засідання Комісії Літературознавства** при Фільол. Секції Наук. Тов. ім. Шевченка відбудеться в пятницю 1-го травня в год. 6. веч.

— **Свячене у Василіянок.** Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові влаштовує спільне традиційне свячене в неділю, 3. травня в салі монастиря (вул. Потоцького ч. 95) з такою програмою: Год. 5.30: хореографічні продукції, сольоспіви, роздача премій і т. п. Год. 6: спільне свячене.

— **Екзотичний дар для Музею Н. Т. Ш.** Наша відома подорожниця п. Софія Яблонська, яка свого часу подарувала Музеєві Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові цінну збірку індо-китайських предметів, переслала тепер для її доповнення чотири соломяні лякеровані капелюхи з провінції Юнан, яких тубильці вживають у часі дощу, та коло сотні світлин і фільм етнографічних і топографічних. Управа Музею НТШ складає Жертводавцеві за це щиру подяку.

— **Коли вільно ексмітувати субльокатора?** Новелізація приписів про охорону льокаторів декретом президента Річипосполитої поліпшила положення також субльокаторів, зрівнуючи їх у правах з головними льокаторами у веденні ексмісійних процесів. Городські суди дозволяють тепер ексмісію субльокаторів поза випадками неплачення комірного тільки під умовою, що головний льокатор зобовяжеться дати субльокаторові інше мешкання, також обняте приписами охорони субльокаторів. Ексмісійні присуди при доставленні іншого льокалю западають тільки з оправданої причини, як нпр. наслідком побільшення числа домівників, коли народиться дитина і т. п.

— **Невже це спортовці?** Члени спортової дружини „Україна" зустрічаються доволі часто з дикою грою польських дружин, що свою спортову вижчість пробують надоложити брутальністю. Один з таких випадків був на останньому змаганні України II. з „Білим Орлом", наслідком чого грача України, Богдана Сиротюка перевезено з раненою ногою до шпиталю.

— **Сумна пригода зустріла проф. д-ра Василя Пачовського,** відомого українського письменника. Сьогодня ранком він ішов до суду при вул. Баторія, де сповняв обовязки присяжного судді. На розі вул. Сербської й Бернардинської площі потрутило його авто так нещасливо, що він зломив собі ногу. Ратункове поготівля відставило його до шпиталю.

— **Львівська хроніка.** З третього поверху при пл. Бернардинській ч. 2 кинулася на вулицю 18-літня Едита Кравс, донька інжиніра і тяжко потовклася. Причиною самогубства були родинні невзгодини. — В готелі Народовім при вул. Камінського отроїлася 38-літня Казимира Гарчакова, якої чоловік виїхав на роботу до Франції, а вона лишилася без засобів до життя.

— **Велика пожежа в Обертині.** Наслідком необережности з вогнем в загороді Маркуса Енгельштайна в Обертині пов. Городенка вибухла пожежа, що перекинулася на сусідні будинки і знищила пять господарських загород. У вогні попеклося двоє людей і згоріли коні, безроги, дріб і т. п.

— **Краєва хроніка.** При будові газового рурротягу в Станиславові осунулася земля, причому згинув один робітник, 25-літній Іван Кравчук, родом із Долинщини, а одного робітника тяжко потовкло. — Іван Шавлюк з Косівщини, одержавши відпустку для порятування здоровля з коломийської вязниці, кинувся до Черемоша і втопився. — У Бібрці 29-літній Владислав Понуркевич, урядовець скарбової контролі, постріляв з револьвера Станиславу Пекерт у ногу, після чого вистрілом у голову відобрав собі життя. — В Кордишові пов. Кремянець підчас копання глини завалилася земля і присипала пять жінок. Параскевія Мельничук, Люба Рухлюк і Христина Лизун погибли на місці, а дві відратовано.

— **Бранкова афера у Кремянці.** В окружному суді в Рівному на виїздовій сесії у Кремянці запав присуд у справі великої бранкової афери. Засуджено обвинувачених Ґоренштайна і Букімера по 2 роки вязниці, Шермера, Штерна, Мецнера, Фінкельштайна по 1 рокові і Ґайнерову на 6 місяців, всіх за те, що давали хабарі капітанові Жукотинському, щоб увільнитися від військової служби. Обвинуваченого Фрідмана засудили за посередництво у хабарях на 2 роки і 6 місяців, б. урядовця ПКУ Флеґера на 2 роки вязниці за співучасть в афері. Заступника рабіна з Кремянця, Лернера увільнено.

— **Передавнений злочин.** Варшавський апеляційний суд розглядав справу, що є відгомоном злочину, доконаного тому 8 літ. На лаві обвинувачених засів Хаїм Рудавер, що в часі війни служив в австрійській армії. В одній місцевости під Радомом прийшло між ним і одним селянином до суперечки у звязку з якоюсь чинитьбою для війська. Підчас сварки Рудавер добув багнета і пробив селянина на смерть. Опісля душогуб щез. Минуло кільканацять літ, аж нарешті хтось пізнав Рудавера й окружний суд у Радомі засудив його на 5 літ вязниці. Апеляційний суд припинив справу, тому що вона передавнилася.

— **Щоденник царя Миколи II.** При оправі дому Іпатієва в Єкатеринбурзі, де цар Микола з родиною провів останні години свого життя перед розстрілом, знайшли у стіні тайний сховок, а в ньому біжутерію цариці і щоденник царя, доведений до останнього дня. Щоденник вислали до Москви.

— **Пімстилися собаками за податок.** Міська влада в мадярській місцевости Сегедин підвищила податок від собак. Це так обурило власників цих звірят, що вони явилися громадно з собаками в будинку міської ради і почали цькувати на всіх, хто тільки належав до ради і маґістрату. Радні і бурмістр ледви втекли, але всетаки пси декого покусали.

— **Синтетична солома.** Німецьке міністерство пропаганди звернулося до населення, головно жінок, із закликом носити в літі капелюхи тільки з синтетичної соломи, яку виробляють в Німеччині. Хтоноситиме солому, спроваджену із заграниці, стягне на себе закид неслухняности влади.

— **Дощ з рибами.** Підчас бурі, яка перейшла перед кількома днями над Венецією, повстала морська труба заввишки 200 метрів. Вона перейшла крізь цілу лягуну і розбилася об остров св. Миколая. Жертвою стихії стали тільки риби, які морська труба вхопила високо в повітря і розкинула на площі св. Марка та сусідних вулицях. Після бурі мешканці Венеції увихалися довго по вулицях, збираючи риби, що цілими масами лежали на землі.

— **Радіо в Абісинії заборонене.** Французька преса повідомляє з Аддіс-Абеби про видану недавно заборону слухання радіових авдицій. Згідно з цим розпорядком абісинці, власники радіових апаратів, мають віддати їх адміністраційній владі, а европейські слухачі своїм посольствам. Абісинська влада хоче тим способом унеможливити поширювання фальшивих відомостей, які виголошують европейські станції.

— **Як Мусоліні будує міста.** Італійський диктатор Мусоліні взяв тому кілька днів участь у посвяченні угольного каменя під будову нового, четвертого з черги міста, яке має вирости на осушених Понтійських болотах. Нове місто названо Апрілія. Три попередні міста були: Літорія, Сабавдія і Понтінія. Проектують ще пяту оселю на терені давного багна Аґро Понтіно, яке назвуть Ремезія.

— **Заборона публичного вживання радія.** Новий королівський декрет в Італії забороняє власникам радіових апаратів і урядовцям публичних інституцій вживати голосники на майданах і вулицях. Трансмісії на відкритому повітрі з подій або промов державного значіння вимагають кожноразового дозволу префекта на підставі уповноваження міністерства преси і пропаганди.

— **Жахлива самоходова катастрофа** склалася в Калюско д' Адда біля Берґамо. Самохід з пятьми пасажирами, що їхав дуже швидко, переїхав дитину, вбиваючи її на місці. Під враженням цього випадку шофер утратив панування над кермою і самохід вдарив на дім, перед яким бавився гурток дітей. Троє 7-літніх дітей згинуло на місці, а кількоро інших та одну жінку тяжко ранило.

— **Ріжні вістки.** В Мінхені відбудеться цього року міжнародній конґрес престіжітаторів (штукарів, зручних пальцями). — Національно-китайський інститут переводів видав недавно китайський переклад книжки Адольфа Гітлера „Моя боротьба". — Румунський наслідник престола, кн. Михайло, вчиться не тільки в ґімназії, але й у військовій школі і на днях здав іспит на підстаршину.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові. Ринок 10/I.

Мін. Ґурецький у Львові.

У вівторок рано приїхав до Львова міністер торговлі і промислу д-р Роман Ґурецький з вищими урядовцями міністерства. В год. 10.45 міністер відкрив вищий гірничий уряд у Львові. Створення цього уряду у Львові — заявив міністер — здійснює побажання нафтового промислу, який уже раніше вказував на велике віддалення краківської Гірничої Академії від головних копальняних піль і господарсько-торговельних центрів нафтового промислу. Львів є господарською, фінансовою і торговельною столицею нафтового промислу. Головний гірничий уряд у Варшаві уряд скасував і створив три вищі гірничі уряди: у Львові, у Кракові і Катовицях.

В год. 12.30 вполудне міністер відвідав Торговельно-Промислову Палату та відбув параду з господарськими колами. Міністер вислухав теж жалоб купців і промисловців у звязку з останніми подіями. Міністер приобіцяв піддержати домагання пошкодованих купців і промисловців.

Курс золотого доляра.

Девізові банки почали скуповувати золоті монети і валюти для Банку Польського. Золоті доляри купуватимуть по курсі 8.91, золоті рублі по курсі 4.57 зол. Посідачі золотих монет і валют не мають обовязку їх продавати. Власники капіталів, ульокованих у закордонних банках, обовязані ці капітали зареєструвати.

—о—

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Свято 10-ліття „Марійської Дружини“ учнів у держ. гімназії. В неділю 25. 4. ц. р. відсвяткували учні держ. гімназії в Перемишлі 10-ліття своєї „Марійської Дружини“. Поза внутрішнім, кружковим святом відограли члени цієї „Дружини“ на сцені у місцевій гімн. салі драматичний образ у 3 діях із часів переслідування християн у Римі п. н. „Неон або мученики з Катакомб“, видання оо. Василіян у Жовкві. Виставу попередила промова гімн. катехита о. проф. П. Голинського, як провідника „Мар. Дружини“. Дорібок праці „Дружини“ за 10 літ існування є справді поважний, якщо далосьб його представити графічно у високих числах відбутих рефератів, викладів провідника, засідань виділу, сходин членів, участей у богослуженнях, адорацій Найсв. Тайн, влаштованих релігійних імпрез, акцій самаритянської допомоги членам при помочі „Братської Каси“, корепетиторської помочі в науці і т. п. Але того всього представити у короткій часописній дописі не можна. Одначе цікавих можнаб відослати до друкованого „Звіту Дирекції Гімназії“ за 1933-34 і до „Звідомлення Виділу „Кружка Родичів“ при тій-же гімназії за 1934-35, де вміщені теж ілюстровані звідомлення „Марійської Дружини“. І ювилейна промова о. професора буде, як нас поінформували, поміщена у „Звідомленні Кружка Родичів“ за шк. рік 1935-36, що вийде з кінцем шк. року. Виставу відограли учні цьогож дня двократно: передполуднем для учнів нижчих клас і молоді сусідньої вселюдної школи ім. М. Шашкевича, а вечором для старших учнів, родичів та запрошених гостей із перемиських середніх шкіл і громадянства, яке прибуло між молодь з Преосв. Ґраторієм Лакотою на чолі! Вистава була добре підготована і дбайливо вирежисерована — і то власними силами. Молоді аматори учні клас шестої і семої, а герой драми — учень кляси другої, відограли театральну песу як вроджені актори; вони переживали свої ролі на сцені, суфлер був для них зайвий. А вирізнилися між ними трох передовсім симпатичний другак Богдан Гук у ролі героя драми Неона та два шестаки: Арсен Білас у ролі старого христ. священника з катакомб та знаменитий Богдан Мягкий у ролі грізного поганського жреця Амона, гонителя християн і демона цісаря Валеріяна. Інші були також без закиду, як М. Гук, М. Гурко, лиш сам режисер Т. Тисовський, за драматично віддавав свої тяжкі переживання апостата у II. дії. Декорації вималював теж член „Дружини“ М. Гурко. Помисл розвязки декорації катакомб є його оригінальний і був театрально ефектовний та річево вірний, що з похвалою для учня кляси семої годиться піднести. Дім римського патриція також був стилево видержаний, а старогрецькі різьби, взяті з археольогічного кабінету клясичної гімназії, робили при світляних ефектах своєрідний настрій на салі. До поодиноких сцен у II. дії (в катакомбах) додано на основі власної режисерії 3 співи хору катехуменів, які виконав настроєво муж. хор учнів, а підчас павз між актами грала на салі гімназійна смичкова орхестра також зложена з членів „Мар. Дружини“. По скінченій песі поставили „актори“ ще театральний живий образ, а молодь на салі і старші громадяни відспівали гимн „Марійських Дружин“, яким завершено цей гарний релігійний вечір.

КОПИЧИНЦІ.

Загальні Збори „Українбанку“, які відбулися 24. 4. ц. р., були доказом, що Укрбанк зачинає поволі вилікуватися з тих „ран“, що їх йому принесла в попередніх роках невідповідна господарка. Зі зложених звітів було видно, що і Надзірна Рада і теперішня Дирекція в особах д-ра В. Бебія, Гр. Безкоровайного та В. Пеніцака вложила в 1935 р. багато зусиль, щоб привернути установі становище, яке вона займала донедавна в повіті та між Укрбанками в краю і під фінансовим і під моральним оглядом. Доповнюючий вибір (на місце уступивших) членів Надз. Ради в особах о. дек. А. Малиновського, тит. судді О. Радзівіла, адв. С. Калустинського і м-ра Шахновича дає запоруку, що і в цьому році Надз. Рада буде берегти поваги і майна Укрбанку. Одна справа ятрить ще на організмі Укрбанку і їй Заг. Збори присвятили чи не найбільше уваги. Йшло про особу п. Петра Долгана, бувшого нач. директора, усуненого в мин. році з дирекції за його господарку. На Заг. Зборах відкликався він до членів, щоби вплинули на Надз. Раду, щоб та приняла його з поворотом на місце директора або на якусь іншу посаду. В обороні його виступало кількох учасників, а саме Марак Микола, Мандзійова Михайлина, Ганчарик, Ст. Сафіян, внаслідок чого Збори вибрали комісію, яка разом з Надз. Радою ще раз має розслідити справу усунення п. Долгана. Гадаємо, що тут може Ревізійний Союз у Львові у великій мірі причинитись до покінчення цієї немилої справи на терені Укрбанку. Справа в Повіт. Союзі Кооператив з особою б. урядовця, якому приділили місце в іншій місцевости, є найкращим дороговказом для рішальних чинників також у цій справі. Негайність рішення причиниться до дальшого доброго розвитку Укрбанку в Копичинцях.

ЧОРТКІВ.

„Союз Українок“ у честь Митрополита. Заходом філії „Союзу Українок“ у Чорткові відбулася 19. ц. м. святочна академія з нагоди ювилею Митрополита Кир Андрея при співучасти „Чортківського Бояна“ і просвітянського хору з Росохача. На програму зложилися: прегарна промова п. Баранової, хори, фортепіянове сольо п. Ляховичевої, декламації п. Носикової, м-ра Л. Мартюка і п. Паладійчуківної. Тогож дня вислав комітет на руки Митрополита привітальну телеграму такого змісту: „Преосвящений наш Архиерею! Українське громадянство Чортківської Землі, зібране нині в святочному настрою на академії в честь Твого ювилею на митрополичому престолі, пересилає Тобі свої найглибші і найщиріші вислови дитячої вірности, громадянської пошани й подяки та побажання кріпкого здоровля і многих літ для праці в нашій святій католицькій церкві та для добра всього українського народу. — Ювилейний Комітет у Чорткові“.

РОГАТИН.

Заг. Збір Філії „Просвіти“. В дні 26. ц. м. відбувся черговий Загальний Збір Філії „Просвіти“ в Рогатині. Учасників було понад 400. Найчисленніше заступлене було селянство. Були на салі представники духовенства, учительства та місцевих повітових організацій. Зі звідомлення уступаючого Виділу довідалися ми, що Філія „Просвіти“ в Рогатині обслуговує 49 читалень, з котрих добре розвивається 18, дещо слабше 30, засніталася одна читальня. Кожна читальня має свою бібліотеку. Усіх книжок у читальняних бібліотеках 15.284. В звітовому році прочитано 36.313 книжок. При читальнях працює: 41 театральних гуртків, які за рік дали 218 вистав, 10 співочих гуртків, що уладили 51 концертів, 1 орхестра, 34 гуртки любителів голосного читання, 18 самоосвітніх гуртків (обєднують 645 членів). У читальнях зорганізовано і переведено 610 голосних читань, з яких користало 1.374 громадян. Уладжено також 107 відчитів-викладів, з яких користало 2.065 громадян. Переведено один курс для поборювання неграмотности (в Загірю Княгиницьким). Заходом читалень відсватковано 37 свят Шевченка, 10 Франка, 13 книжки, 33 „Просвіти“, 6 свят Крут, 2 свята М. Грушевського і 2 ювилейні свята. В читальнях зорганізовано 7.464 членів. Читальні мають поважне майно. А саме: 31 домів і 2 площі. Загальна вартість нерухомого майна усіх читалень в окрузі Філії 210.268 зол. Приходу читальняні каси мали 22.655 зол., розходу 20.947 зол. Лишилась готівка 1.709 зол. В розходових позиціях зауважено, що читальні видаткували на закупно книжок 3.253 зол., на передплату часописів 1.255 зол. Поважну активність в роботі виказав сам Виділ Філії. Відбув 105 поїздок до читалень, у тому на збори читалень 34 поїздки, на свята 31, на наради 18, в інших справах 22. Усі читальні злюстровано. В осідку самої Філії зорганізовано і переведено курс для бібліотекарів (користало 48 осіб), курс для вишколу виділових читалень (користало 98 осіб), і 2 курси для вишколу провідників самоосвітніх гуртків (скористало 42 особи). Заходом Виділу Філії чи його комісій уладжено за рік 117 викладів. При Філії чинна фахова бібліотека і загальна бібліотека, що має 652 книжок; в звітовому році випозичено з неї 997 книжок. Філія має нерухоме майно вартости 17.000 зол. Над звідомленням розвинулась річева дискусія, в якій бесідники порушували ріжні звязані з культурно-виховним змаганням справи та висказали бажання, щоб новий Виділ Філії повів сильну акцію в напрямі організування всього українського населення під прапором „Просвіти“, в напрямі збільшення читальняних бібліотек та в напрямі здисциплінування внутрішнього життя, уладжуючи кожного місяця повітові або районові наради з представниками читалень. А далі висказали побажання, щоби в справі притягнення всього спосібного до просвітянської праці громадянства Виділ Філії підготовив конференцію і на неї запросив усі круги нашої інтелігенції. Головою Філії вибрано знову д-ра Гриця Дмитрова, місцевого лікаря. До Виділу увійшли люди, які вже в попередніх каденціях працювали. Ці Загальні Збори в порівнанні зі Зборами в попередніх роках були спокійні і ділові. В Зборах взяв участь представники Матірньої „Просвіти“ інсп. Петрик, який у своїй промові торкнувся справи виховання молодого покоління та охорони його перед невідповідальними чинниками, вказуючи на способи, при помочі яких можна це осягнути. З району рогатинської Філії Матірня „Просвіта“ має 700 правних і фізичних чинних членів. П.

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ К. Л. К

Річні Загальні Збори Карпатського Лещетарського Клюбу, проголошені на день 10. V. ц. р., з технічних причин переложені і відбудуться щойно 17. V. ц. р., в год. 10. передпол. у домівці Союзу Українських Купців і Промисловців при вул. Городзіцьких ч. 1 із тим самим порядком нарад.

БІГ НАВПРОСТЕЦЬ

для копунів усіх львівських клюбів відбудеться дня 3. травня ц. р. в год. 10. Участь у бігу всіх клюбів обовязкова. Біг відбудеться на трасі 2 км. у Білогорськім лісі. Збірка змагунів у год. 9.30 в чит. „Просвіти“ на Сигнівці, вул. Леопольського ч. 15. Зголошення слати до УСС. до 2. травня.

САМБІР. СЯН — КОРОНА 1:0.

В неділю 26. 4. грав перемиський Сян з Короною у Самборі і на II грищі виграв у відношенні 1:0. Старі суперники Сяну ойкали і ломили руки з розпуки, але всеж таки гра була фер. Голя для Сяну стрілив Суський. Видців було мало, бо падав дощ зі снігом і було д. зимно.

ЗА КОРДОНОМ

ВІДЕНЬ. Мистецтво. Вієнна — Ф. Ц. Він 1:1; Рапід — ВАЦ 3:2; Лібертас — Вакер 1:1; Адміра — Австрія 3:2; Фаворітнер — Спортклюб 2:1.

БУДАПЕШТ. Мистецтво. Гунгарія — Ференцварош 3:2; III. Округа — Шорокшар 2:2; Уйпешті — Будафок 2:1; Шальготаріян — Аттіля 3:2; Фебус — Терексваш 7:0; Будай — Кішпешті 4:2.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„НА СЛІДІ“. Журнал молоді. (В-во „Вогні“ Львів).

Маємо в руках вже третє число журналу „На сліді“. Трохи дивна і нова у нас назва. Але виясняє її редакція: журнал хоче бути на сліді всього, що цінне і цікаве для молоді у середньошкільному віці. Цінне для вироблення світогляду, характеру, бистроти ума, широкого знання; цікаве ріжнородністю, оповіданнями, розривками.

І справді. У трьох перших числах журнал дає багато. Зовнішня форма гарна, зміст поданий живо і ядерно. Заступлена природа, техніка, спорт, оповідання, дописи з життя молоді, репортажі, розривки. Багато гарних ілюстрацій і шкіців. Нема у ньому політики — в негативному розумінні, не служить він ніякій партії, не має статтей широких, повних доктрин, поучувань та полеміки. Але з усіх його оповідань, описів, репортажів пробивається ідеал служби Батьківщині та засіб тієї служби: сталевий характер, лицарськість, уперте самодосконалення.

І тим цей журнал симпатичний і цікавий. Справді варто, щоб його читала вся наша молодь.

Додаємо, що це журнал не конкуренційний для видаваного Рідною Школою „Шляху Молоді“. Обидва мають ріжні засяги: цей останній хоче впливати головно на молодь у позашкільному віці, селянську і ремісничу, зате „На сліді“ головно на шкільну молодь.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, Р. XXII. ч. 8.

Листування Редакції.

І. Ставничий, Станиславів-Павелче: Просимо ласкаво відповісти на наші листи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Театр ім. І. Тобілевича

Щирець:
29 IV. Дівча з Маслосоюзу.
30. IV. Отаман Пісня.
1. V. Залізна Острога.

Великий Театр:

Середа, 29. IV, год. 8. веч. Аб. 16. „Неоправдана година".
Четвер, 30. IV. год. 8. веч. Аб. 16 „Неоправдана година".
Пятниця, 1. V. год. 8. веч. Аб. 15. „Грубі риби".
Субота, 2. V. год. 8. веч. Аб. 16. „Неоправдана година."
Неділя, 3. V. год. 3.30 поп. „Грубі риби". Купони „Або не важні; год. 8. веч. „Страшний Двір" опера.

Театр Ріжнородностей:

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Мазур" з Полею Неґрі.
АТЛЯНТИК: „Графиня Маріца" із Секе Сакалем.
ВАНДА: „Марнотравний син", „Щастя на вулиці".
ГРАЖИНА: „Давід Коперфільд".
КАСІНО: „Бавиті".
КОЛІСЕЙ: „Велика княжна та готелевий хлопець" і ревія.
КОПЕРНИК: „Панове в циліндрах".
МАРУСЕНЬКА: „Болеро", „Весна в Парижі".
МЕТРО: „Жінки в його житті" та „Гижеве ПАТ".
МІРАЖ: „Жид, вічний скиталець" („Агасвер") із Конр. Файдтом.
МУЗА: „Каліенте місто кохання" з Долерес дель Ріо.
ПАН: „Забута людина" і „Нічна стежа".
ПАКС: „Мала неня" з Фр. Ґаль".
ПАЛЯС: „Ева" комедія з музикою Легара.
РАЙ: „Карієра" з Мартою Еґерт.
СВІТ: „Карієра" з Мартою Еґерт.
СТИЛЕВЕ: „Останні дні Помпеїв" та „Прощальна ревія".
ТОН: „Кабінет воскових фігур".
УТІХА: „Бунт звірів" і ревія.
ХИМЕРА: „Веселе шаління".

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Альпи.

Закордонне радіо.

Середа, 29. квітня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10, 22.20 Концерт, 17.10 Солісти, форт., баритон, 19.30 Весела муз. всячина, 20.10 Стопятьдесятьліття „Фіґарового весілля" Концерт, **Прага** (470,2) Галевий концерт, **Париж** (1648) 11.00, 12.15, 17.30 Концерт, 19.30 Поет. авдиція, 20.45 „Анфан ді Міракль" ком. Гавольта й Шарвея, **Білгород** (437,3) 16.20 Форт. ресітадь, 19.50 Пісні, **Берлін** (356,7) 10.00 Весела музики, 14.15 Легка музика, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 14.00 Музика, 17.50 Весняна пісня, 20.10 Солісти, скр., форт., **Ляйпціґ** (382,2) 17.00 Дівчата грають, 19.00 Пісня чину, кантата Амброзіюса, хор, симф орх., **Мінхен** (405,4) 13.15 Музика, 18.00 Веселе муз. пополудне, 19.20 Солісти, 20.45 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13.05 Сальонова музика, 17.30 Циг. музика, 18.50 Форт. ресітадь, 19.40 Трансм. з театру, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 17.15 Вок. концерт, 20,35 „Аморе деі тре ре" („Кохання трьох королів") оп. Монтемеція.

Четвер, 30. квітня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 22.10 Концерт, 17.35 Баляди Леве співає Відеман, **Мор. Острава** (269,5) 17.80 Шведські пісні, **Прага** (470,2) 19.40 Баляди Новака ла міш. хор і орх., 22.15 Концерт, **Париж** (1648) 11.00, 20.45 Концерт, 20.00 Спів, **Білгород** (437,3) 11.30, 19.00 Концерт, 13.15 Пісні, **Берлін** (356,7) 10.00 Нар. пісоньки, 14.15 Легка музика, 17.00 Солісти, **Кеніґсвустерґавзен** (1571) 14,00 16.00 Музика, **Мінхен** (405,4) 10.00 Нар. пісоньки, 18.00 Концерт, **Будапешт** (549,5) 13.30 Вок. концерт, 17.30 Сальон. музика, 19.10 Японський вечір із участю солістів, 19.45 Сп. ресітадь, 20.35 Орх. концерт, **Міляно** (368,6) 13.30, 19.45 Легка музика. 20.35 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17.00 Трансм. із грецького театру в Сиракузах „Едип у Кольоні" Піцетія, 20.35 „Джоконда" Понхіелія.

Львівське радіо.

Середа, 29. квітня 1936.

6.30, 6.40 Ранішня авдиція. 7.35 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.5 Про мясо, 12.30 Концерт орх., 13.10 Домашне господарство, 13.15 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Із забутих опер, гр. пл., 16.00 Пісоньки для дітей у вик. Ерінового хору, 16.20 Скрипковий ресітадь у супр. форт., 16,45 Гутірка музика із слухачем радія, 17.00 „Провінціонали" діяльог, 17.20 Сальон. музика з гр. пл., 18.00 Про виховання та навчання доросли́х, 18.10 Пісоньки в вик. Ольги Обарської, 18.30 „Жарти літер. критики" літер. нарис Каз. Бровьчика, 18.40 „Артисти невідомі в нас" гр. пл., 19.00 Із країни великого приятеля, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Пісня та пісонька з гр. пл., 20.45 Вечірній денник, 20.55 Із сучасної Польщі, 21.00 Творчість Фр. Шопена, віольончеля, форт., 21.40 Ст. Бжозовський (у 25-ліття смерти), 21.55 Авдиція з нагоди нар. свята Японії, 23.05 Танкова музика з гр. пл.

Четвер, 30. квітня 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.35 Трохи інформацій, 8.05 Для шкіл, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Муз. поранок для шк. молоді, музика, спів, 13.00 „На Підгалі" гр. пл. 13.10 Домашне господарство, 13.15 Фантастичний світ у музиці, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Китиця ревієвих і фільм. мельодій, квінтет, 16,00 „Про те, як малпа шарпала Бурмила за хвіст", для дітей, 16.15 Жигм. Стойовський: Соната е-дур оп. 37. на скр. і форт., 16.45 Концерт хору, 17.15 У ритмі раз, два, три концерт камер. орк., 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Віольончелевий ресітадь у супр. форт., 18.30 Техн. гутірка: Небезпека грому, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 У джерел сучасного малярства, 19.10 Програма на завтра, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.39 Спортові вістки, 19.45 Актуальна гутірка, 20.00 Концерт легкої музики, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Протилет.газ. оборона, 21.00 Театр Уяви у чужих (Анґлія): „Чотири не міститься в сімох" Вол. Ґелгуда та Ст. Кінг-Гола, 21.35 Монюшкові пісні (Шлевінська сопран, Бендер бас) у супр. форт., 22.00 Ріжні мельодії з гр. пл., 23.05 Танкова музика з гр. пл.

БІРЖА.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	21.00—21.25
Пшениця зб.	20.50—20.75
Мука пш. гат. I. витяг.	35.00—35.50
Мука пш. гат. I А	34.00—34.50
Мука пш. гат. I Б	33.00—33.50
Мука пш. гат. I Ц	31.50—32.00
Мука пш. гат. I Д	29.50—30.00
Мука пш. гат. II А	29.00—29.50
Мука пш. гат. II Б	28.50—29.00
Мука пш. гат. II. Ц	28.25—28.75
Мука пш. гат. II Д	26.00—27.50
Мука пш. гат. II Е	26.00—26.50
Мука пш. гат. II Ф	24.50—25.00
Мука пш. гат. II Г	22.00—22.50
Мука пш. гат. III А	17.50—18.00
Мука пш. гат. III. Б	16.50—17.00
Мука пш. паст.	14.50—15.00
Мука пш. разова до 0—95 прц.	24.50—25.00
Мука жит. вит. 0—30 прц.	24.50—24.75
Мука жит. гат. I 0—50 прц.	23.00—23.75
Мука жит. гат. I 0—65 прц.	21.00—21.75
Мука жит. гат. II 50—65 прц.	15.75—16.25
Мука жит. раз. до 0—95 прц.	17.25—17.75
Мука житня посл. понад 65%	12.75—13.25
Висівки житні	12.00—12.25
Висівки пш. грубі	11.00—11.50
Висівки пш. середні	10.25—10.75
Висівки пш. мілкі	12.25—12.50

Гроші.

Цюріх, 28. 4. ПАТ.

Н. Йорк 307. Льондон 15.16, Париж 20,21.75. Міляно 24.15, Брюкселя 51.88, Амстердам 208.25, Осльо 76.15, Копенгаген 67.67 і пів, Стокгольм 78.15, Берлін 123.37 і 1/2.

Гарні й дешеві книжки

Видавничої Спілки „Діло"

	ціна	почтова пересилка
Д-р Василь Маковський: **Ґмінд**	2.00 зол.	2.50
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя I.—II.**	2·80 „	0·50
Мих. Галущинський: **З Українськими Січ. Стрільцями**	1·90 „	0·30
Евген Чикаленко: **Спогади Частина I. II. III.**	4·50 „	0·50
Окрема частина по зол 1·50		
Ірина Вільде: **Химерне серце**	1·50 „	0·30
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·40 „	0·30
Ст. Левинський: **З японського дому**	1·50 „	0·30
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·50 „	0·30
Е. Бронте: **Буревєрхи**, переклав М. Рудницький	(вичерпане)	
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання**, переклав Василь Софронів	0·95 „ / 1·50 „	0·25 / 0·30
Альфонс Доде: **Маціцький**, із французької мови переклав М. Рудницький	1·00 „	0·30
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·80 „	0·15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·50 „	0·15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·50 „	0·15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Репніна**	0·80 „	0·15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·50 „	0·15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·80 „	0·15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло", Львів, Ринок 10** та у всіх книгарнях.

Папери:

Варшава, 28. 4. ПАТ.

3-прц. інвестиційна перша емісія 64.50, 65.00, 3-прц. поз. інвест. друга ем. 73.50, 64.00, 5-прц. конверсійна 55.00, 6-долярова 80.00 4-дол. 50.00, 50.25, 7-стабілізаційна 66.00, 66.75, ост. дрібні, 71.00 сотки.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 28-го квітня н. р. кооперативам платив за: льоко Львів

1 кг. масла десер.	2.55 зол.	
1 кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням	2.60	„
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням дає зачет	2.60	„
1 л. молока	0·15	„
1 к. яєць	2.45	„

Тенденція на масло і на яйця слаба, на молоко вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 28. IV. н. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3):

Кури мол. товсті без остріг I. кл.	1.10 зол.	
Курята молоді товсті I. кл.	1.60	„
Індички товсті I. кл.	1.25	„
Пантарки товсті I. кл.	1.25	„

Приймає кури в необмеженій кількости.
Птицю негодовану приймає по дешевшій ціні.
Приймає нових доставців.

ОПОВІСТКИ.

Для „Юлії": зложив проф. Сімович, Львів, 3 зол.; Службовики Подільського Союзу Кооператив Тернопіль, зол. 5.—.

На Рідну Школу надіслав о. Йосиф Бадан з Завадки зол. 15.— як збірку переведену парохіянами у Великодні Свята.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ТОВ. НАРОДНА ЛІЧНИЦЯ

відбудуться дня 13. травня (в середу) у власній домівці Т-ва (П. Скарги 4) з ось таким денним порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу останніх Заг. Зборів.
3. Звіт Ради
4. Звіт Дирекції.
5. Уділення абсолюторії.
6. Вибір Голови, Ради Тов. і Контрольної Комісії.
7. Внески й запити.

Початок в год. 6. вечором.

Якби тоді не явилася приписана скількість членів, Заг. Збори відбудуться годину пізніше при якійнебудь скількості членів.

У Львові, 28. квітня 1936

ЗА РАДУ Н. ЛІЧНИЦІ

В. Децикевич, голова. Д-р Т. Бурачинський, директор.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках „ 0·60
1 „ „ на першій сторінці „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. „ 0·10
шукаючі праці „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 зол. 480—
„ „ 1/2 „ 250—
„ „ 1/4 „ 130—
„ „ 1/8 „ 70—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.